

Commissie voor de
milieueffectrapportage

Realisatie insteekhaven en afmeer- gelegenheden Tank Terminal Europoort West

Toetsingsadvies over het milieueffectrapport

24 oktober 2013 / rapportnummer 2659-62

1. Oordeel over het milieueffectrapport (MER)

Het Havenbedrijf Rotterdam N.V. wil voor het laden en lossen van zee- en binnenvaarttankers in Europoort een insteekhaven en aanlegkades realiseren. Aanleiding hiervoor is de aanleg en exploitatie van de Shtandard-Tank Terminal Europoort West. Voor de grondwateronttrekking voor de bemaling bij de aanleg van de kademuren is een Watervergunning op grond van de Waterwet nodig. Voor de besluitvorming hierover is een milieueffectrapport opgesteld. Het Waterschap Hollandse Delta is bevoegd gezag.

In dit advies spreekt de Commissie voor de milieueffectrapportage (hierna 'de Commissie')¹ zich uit over de juistheid en de volledigheid van het MER.

De Commissie is van oordeel dat het MER de essentiële informatie bevat om een besluit te kunnen nemen over de Watervergunning waarin het milieubelang volwaardig wordt meegewogen.

Het MER geeft een compleet beeld van de bandbreedte aan effecten die bij verschillende constructies en varianten in technieken bij de aanleg te verwachten zijn. Daaruit blijkt dat de milieugevolgen van relatief beperkte omvang en tijdelijk van aard zijn.

Aan de effecten op natuur is uitgebreid aandacht besteed. Daarbij zijn de mogelijke effectrelaties gedetailleerd in beeld gebracht en correct uitgewerkt. Met name de onderwatergeluidbijlage en het detailniveau van de stikstofbijlage bij de Passende beoordeling zijn duidelijk en goed navolgbaar

Het voornemen leidt in de aanleg- en exploitatiefase tot een toename van stikstofdepositie in de omliggende Natura 2000-gebieden, waarbij al sprake is van een overbelaste situatie. Om aantasting van de natuurlijke kenmerken van deze gebieden tegen te gaan dienen de beheermaatregelen tijdig, dus voor de aanvang van de werkzaamheden, te worden uitgevoerd. Ten slotte vraagt de Commissie aandacht voor de realisatie van voldoende geschikte broedgelegenheid voor meeuwensoorten.

In hoofdstuk 2 licht de Commissie haar oordeel toe.

¹ De samenstelling van de werkgroep van de Commissie m.e.r., haar werkwijze en verdere projectgegevens vindt u in bijlage 1 bij dit advies of op www.commissierner.nl.

2. Toelichting op het oordeel

2.1 Varianten en bandbreedte aan milieugevolgen

Bij de beschrijving van alternatieven en varianten wordt in het MER ingegaan op varianten in verschillende constructies (combiwand, diepwand, combiwand met talud, golfdempende constructie met grondkering, golfdempende constructie zonder grondkering, damwand met platformen) en baggertechnieken (cutterzuiger, sleepopperzuiger en backhoe). Het MER gaat niet in op varianten in de vormgeving en afmetingen van de insteekhaven en afmeergelegenheden, gebaseerd op het aantal scheepvaartbewegingen. Shtandart heeft op grond van haar businessplan een inschatting gemaakt van het aantal en type schepen en scheepsladingen dat naar verwachting zal afmeren. Die informatie vormt de basis van het ontwerp van de insteekhaven en afmeergelegenheden.

Uit het MER blijkt dat de milieugevolgen vooral afhankelijk zijn van de technieken die toegepast zullen worden tijdens de aanlegwerkzaamheden van de insteekhaven, afmeergelegenheden en het baggeren. De vormgeving en afmetingen van de insteekhaven en afmeergelegenheden zijn niet bepalend voor de milieugevolgen. Daarmee is de bandbreedte van de milieueffecten voldoende in beeld gebracht.

2.2 Passende beoordeling

In de Passende beoordeling is uitgebreid ingegaan op de gevolgen van het voornemen voor Natura 2000-gebieden. De verschillende storingsfactoren zijn helder beschreven en de effectbeoordeling acht de Commissie correct en navolgbaar. De bijlage Onderwatergeluid strekt in dit verband tot voorbeeld. De Commissie heeft alleen opmerkingen over de beoordeling van de gevolgen van stikstofdepositie.

Gevolgen stikstofdepositie

In de stikstofbijlage bij de Passende beoordeling wordt gedetailleerd ingegaan op de nieuwe depositie ten gevolge van het voornemen. Het voornemen leidt tot een toename van stikstofdepositie op omliggende Natura 2000-gebieden waar al sprake is van een overbelaste situatie.²

De gebieden waar significante gevolgen niet kunnen uitgesloten³ zijn nader beoordeeld in het licht van de specifieke milieukenmerken en omstandigheden. Voor de kwetsbare habitattypen in deze gebieden worden in de autonome situatie maatregelen, zoals ontstruiken, afplaggen, maaien en begrazen (versneld) uitgevoerd. Hierdoor wordt de bufferende werking tegen stikstofdepositie hersteld en wordt een veelvoud van de stikstof afgevoerd die er als gevolg van deposities bijkomen. Deze maatregelen zijn toereikend beschreven. Bovendien is

² De toename varieert in de aanlegfase van 0,4 mol N/ha/jr (Coepelduynen en Grevelingen) tot 8,7 mol N/ha/jr (Solleveld&Kapittelduinen). In de exploitatiefase varieert de toename van 0,6 mol N/ha/jr (Grevelingen) tot 5,4 mol N/ha/jr (Solleveld& Kapittelduinen).

³ De Natura 2000-gebieden Coepelduynen, Meijndel&Berkheide, Voornes Duin, Duinen Goeree & Kwade Hoek en Voordelta.

de effectiviteit van deze maatregelen in veel gevallen aangetoond⁴. In de Passende beoordeling wordt gesteld dat de stikstofemissies vanuit het plangebied niet van invloed zullen zijn op de aard, omvang of intensiteit van deze in te zetten maatregelen. Aantasting van de natuurlijke kenmerken van Natura 2000-gebieden wordt daarom uitgesloten.

De conclusie van de Commissie is dat in de Passende beoordeling met bijlagen een goed beeld geeft van de maximaal te verwachten nieuwe depositie, de mogelijke effecten die kunnen optreden, de ernst ervan en van de maatregelen die mogelijk zijn om die effecten te ondervangen. De Commissie ziet binnen de doelstelling van het voornemen geen alternatieven met een kleinere planbijdrage aan stikstofdepositie.

Op basis van informatie in het MER en de Passende beoordeling acht de Commissie het aannemelijk dat aantasting van de natuurlijke kenmerken van Natura 2000-gebieden als gevolg van de insteekhaven in cumulatie met de Tankterminal Europoort West zijn uitgesloten. Een voorwaarde daarvoor is wel dat de beschreven beheermaatregelen tijdig genoeg⁵ ingezet worden waardoor ook door nieuwe depositie geen verzuivering door vermessing en verzuring kan optreden. Zonder deze zekerheid is aantasting van de natuurlijke kenmerken niet uit te sluiten.

De Commissie adviseert om bij de besluitvorming over de vergunningen aan te geven op welke wijze de beheermaatregelen gewaarborgd worden en de effectiviteit gemonitord, zodat zekerheid gegeven kan worden dat er geen aantasting van de natuurlijke kenmerken van het Natura 2000-gebied zullen optreden.

De beheermaatregelen kunnen niet ongelimiteerd een toename van stikstofdepositie van nieuwe projecten en plannen ondervangen. Voor ieder volgend plan of project met een (kleine) toename aan stikstofdepositie moet opnieuw worden vastgelegd en aannemelijk gemaakt dat er geen aantasting plaatsvindt.

De Commissie adviseert het waterschap met de provincie af te stemmen op welke manier wordt geregistreerd en gemonitord in hoeverre deze beheermaatregelen gebruikt kunnen worden om de (extra) stikstofdepositie door andere nieuwe activiteiten te kunnen mitigeren.

2.3 Staat van instandhouding meeuwensoorten

De aanleg van olieterminals op Europoort-West leidt tot het verdwijnen van meeuwenkolonies. Het kan gaan om 2100 paren zilvermeeuwen (ca. 3,7% van de landelijke populatie) en 12.400 paar Kleine Mantelmeeuwen (ca. 11% van de landelijke populatie)⁶. Door het uitvoeren van maatregelen zoals genoemd in bijlage 4 van het deelrapport 'Toetsing aan de Flora- en

⁴ Recent onderzoek duidt er echter op dat de faunistische verarming van duinecosystemen nog geen halt is toegeroepen getuige de uitblijvende rentree van insectivore vogels in Grijze duinen (Wouters&van Oosten, 2013 (5): 232-237). Het herstelvermogen van voor verzuring/vermessing gevoelige habitattypen wordt wellicht overschat.

⁵ Voor de start van de aanlegwerkzaamheden.

⁶ De actuele landelijke populatieschattingen gaan uit van 108.000-117.000 paar Kleine mantelmeeuwen en 55.000-60.000 paar Zilvermeeuwen (Netwerk Ecologische monitoring 2013)

faunawet' (maatregelen broedvogelvrij houden) zouden negatieve effecten kunnen worden uitgesloten. De EU-lidstaten zijn ingevolge de Vogelrichtlijn verplicht om inheemse vogelsoorten op het gewenste gunstige niveau⁷ te houden. Het deelrapport stelt dat de lokale staat van instandhouding wordt gegarandeerd doordat er alternatieve broedlocaties in de omgeving zijn (Maasvlakte 2) en het gebied nog beperkt geschikt wordt gehouden voor genoemde soorten.

Het Havenbedrijf Rotterdam N.V heeft zich garant gesteld dat te allen tijde in het westelijk havengebied broedgelegenheid is voor ten minste 25.000 paar Kleine mantelmeeuwen⁸. Dit zou voldoende moeten zijn om de ingreep voor de insteekhaven en TEW te kunnen compenseren en de gunstige staat van instandhouding van de meeuwensoorten te garanderen. Een voorwaarde is wel dat er vóóraf⁹ voldoende geschikt broedhabitat gecreëerd is dat al in gebruik genomen wordt c.q. kan worden. Aangezien een deel van Maasvlakte 2 is verruigd, biedt dit onvoldoende geschikte broedgelegenheid.

De Commissie adviseert bij de toelichting van het besluit aan te geven hoe de garantstelling voor voldoende geschikt leefgebied voor meeuwenkolonies wordt uitgevoerd. De Commissie adviseert het aantal broedende meeuwenparen in de omgeving te monitoren en bij een sterke daling in het aantal broedende paren extra broedhabitat in de omgeving te ontwikkelen.

⁷ Daarmee wordt de gunstige staat van instandhouding bedoeld. De Vogelrichtlijn kent dit begrip echter niet als zodanig.

⁸ Overeenkomst van mei 2009 met Stichting De Faunabescherming, en de uitwerking daarvan in de regels van het ontwerpbestemmingsplan Maasvlakte 1 (regels 23.1.1., 23.3.2. en 26.1.1. onder b.).

⁹ Dus voordat de aanlegwerkzaamheden starten waardoor broedareaal voor meeuwenkolonies afneemt of verdwijnt.

BIJLAGE 1: Projectgegevens toetsing MER

Initiatiefnemer: Havenbedrijf Rotterdam N.V.

Bevoegd gezag: Waterschap Hollandse Delta

Besluit: vaststellen van de Watervergunning

Categorie Besluit m.e.r.: D15.2
plan-m.e.r. vanwege passende beoordeling

Activiteit: Aanleg van een insteekhaven en aanlegkades voor het laden en lossen van zee- en binnenvaarttankers

Procedurele gegevens:

aankondiging start procedure in Brielsche Courant van: 11 april 2012
ter inzage legging van de informatie over het voornemen: 16 april t/m 11 mei 2012
adviesaanvraag bij de Commissie m.e.r.: 21 maart 2012
advies reikwijdte en detailniveau uitgebracht: 19 juni 2012
kennisgeving MER in Waterschapsblad van: 21 augustus 2013
ter inzage legging MER: 22 augustus t/m 2 oktober 2013
aanvraag toetsingsadvies bij de Commissie m.e.r.: 15 augustus 2013
toetsingsadvies uitgebracht: 24 oktober 2013

Samenstelling van de werkgroep:

Per project stelt de Commissie een werkgroep samen bestaande uit enkele deskundigen, een voorzitter en een werkgroepsecretaris. Bij dit project bestaat de werkgroep uit:

Ir. B. Barten (werkgroepsecretaris)
dhr. ir. H.S. Buijtenhek
dhr. ir. C. van der Giessen
mw. drs. J.G.M. van Rhijn (voorzitter)
dhr. drs. F. Wijnants
dhr. ing. R.L. Vogel

Werkwijze Commissie bij toetsing:

Tijdens de toetsing gaat de Commissie na of het MER voldoende juiste informatie bevat om het milieubelang volwaardig mee te kunnen wegen in het besluit. De Commissie gaat bij het toetsen uit van de wettelijke eisen voor de inhoud van een MER, zoals aangegeven in artikel 7.7 dan wel 7.23 van de Wet milieubeheer, en van eventuele documenten over de reikwijdte en het detailniveau van het MER. Indien informatie ontbreekt, onvolledig of onjuist is, beoordeelt de Commissie of zij dit een essentiële tekortkoming vindt. Daarvan is sprake als aanvullende informatie in de ogen van de Commissie kan leiden tot andere afwegingen. In die gevallen adviseert de Commissie de ontbrekende informatie alsnog beschikbaar te stellen, vóór het besluit wordt genomen. Opmerkingen over niet-essentiële tekortkomingen in het MER worden in het toetsingsadvies opgenomen voor zover ze kunnen worden verwerkt tot duidelijke aanbevelingen voor het bevoegde gezag. De Commissie richt zich in het advies dus

op hoofdzaken die van belang zijn voor de besluitvorming en gaat niet in op onjuistheden of onvolkomenheden van ondergeschikt belang.

Zie voor meer informatie over de werkwijze van de Commissie www.commissiemer.nl op de pagina *Commissie m.e.r.*

Betrokken documenten:

De Commissie heeft de volgende documenten betrokken bij haar advies:

- MER i.h.k.v. realisatie Insteekhaven en Afmeergelegenheden Tankterminal Europoort West, Royal Haskoning DHV, 16 juli 2013;
- Aanvraag Waterwetvergunning .h.k.v. realisatie Insteekhaven en Afmeergelegenheden Tankterminal Europoort West, Royal Haskoning DHV, 19 juli 2013;

De Commissie heeft geen zienswijzen of adviezen via bevoegd gezag ontvangen.

Toetsingsadvies over het milieueffectrapport Realisatie
insteekhaven en afmeergelegenheden Tank Terminal
Europoort West

ISBN: 978-90-421-3894-0

Commissie voor de
milieueffectrapportage

Arthur van Schendelstraat 800 Utrecht

T 030 - 234 76 66

F 030 - 233 12 95

E mer@eia.nl

W www.commissiemer.nl

